ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
12 Φεβρουαρίου 1985 [1]

Στην υπόθεση 284/83

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Højesteret προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

1) **Dansk Metalarbejderforbund**, ενεργούντος για λογαριασμό των Ali Altin και Jan Benny Hansen,

και

H. Nielsen & Søn, Maskinfabrik A/S, ευρισκόμενης σε κατάσταση πτωχεύσεως,

παρεμβαίνοντος:

Lønmodtagernes Garantifond,

και μεταξύ

2) **Specialarbejderforbundet i Danmark**, ενεργούντος για λογαριασμό των Finn Walther Sørensen, Harry Larsen και Erik Sørensen,

και

H. Nielsen & Søn, Maskinfabrik A/S, ευρισκόμενης σε κατάσταση πτωχεύσεως,

παρεμβαίνοντος:

Lønmodtagernes Garantifond,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 75/129/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/002, σ. 44),

1 — Γλώσσα διαδικασίας: η δανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

συγκείμενο από τους O. Due, πρόεδρο τμήματος, K. Κακούρη, U. Everling, Y. Galmot και R. Joliet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

*

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιέχει τα πραγματικά περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με έγγραφο της 15ης Δεκεμβρίου 1983 που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 20 Δεκεμβρίου 1983, το Højesteret υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 75/129 του Συμβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/002, σ. 44).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφορών μεταξύ, αφενός, δύο εργατικών συνδικάτων, δηλαδή του Dansk Metalarbejderforbund (δανικού σωματείου των εργαζομένων στη μεταλλουργία) και του Specialarbejderforbundet i Danmark (δανικού σωματείου των ειδικευμένων εργατών), ενεργούντων και των δύο για λογαριασμό ορισμένων από τα μέλη τους, αφετέρου, της ευρισκόμενης σε κατάσταση πτωχεύσεως εταιρίας H. Nielsen & Søn Maskinfabrik A/S (στο εξής: η εταιρία). Η τελευταία υποστηρίζεται από το Lønmodtagernes Garantifond (ταμείο ασφαλίσεως μισθωτών).

* Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν
— το ενάγον Specialarbejderforbundet i Danmark, εκπροσωπούμενο από το δικηγόρο J. Bjørst,
— το παρεμβαίνον Lønmodtagernes Garantifond, εκπροσωπούμενο από το δικηγόρο U. Andersen,
— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον H. P. Hartvig,
αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 27ης Νοεμβρίου 1984.

3 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι το Φεβρουάριο του 1980 η εταιρία ενημέρωσε τους εκπροσώπους του προσωπικού για τις οικονομικές της δυσχέρειες. Στις 14 Μαρτίου 1980 προέβη σε δήλωση παύσεως των πληρωμών στο πτωχευτικό δικαστήριο. Τα εν λόγω δύο συνδικάτα ζήτησαν τότε από την εταιρία να τους παράσχει τραπεζική εγγύηση για την πληρωμή των μισθών στο μέλλον. Στις 19 Μαρτίου 1980 έγινε φανερό ότι αυτή η εγγύηση δεν είχε παρασχεθεί. Κατόπιν προτροπής των συνδικάτων τους, οι εργαζόμενοι σταμάτησαν αμέσως να εργάζονται. Στις 21 Μαρτίου 1980, η εταιρία ενημέρωσε την αρμόδια δανική επιτροπή απασχολήσεως για την πρόθεσή της να απολύσει όλους τους εργαζόμενους. Στις 25 Μαρτίου 1980 κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως μετά από δική της αίτηση. Στις 26 Μαρτίου 1980, οι εργαζόμενοι απολύθηκαν, αφού τηρήθηκαν οι προθεσμίες καταγγελίας.

4 Τα δύο συνδικάτα ζητούν από την ευρισκόμενη σε κατάσταση πτωχεύσεως εταιρία ειδικές αποζημιώσεις στηριζόμενοι στο άρθρο 102α, παράγραφος 2, του δανικού νόμου περί ανευρέσεως εργασίας και ασφάλειας κατά της ανεργίας. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι ο εργοδότης, που δεν ενημερώνει τουλάχιστον πριν από τριάντα ημέρες τις αρμόδιες αρχές για την πρόθεσή του να προβεί σε ομαδική απόλυση, πρέπει να καταβάλει στους εργαζομένους αποζημίωση αντίστοιχη με το μισθό τους αυτής της περιόδου. Σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη, η καταβολή της αποζημίωσης βαρύνει το ταμείο ασφαλίσεως των μισθωτών.

5 Η προαναφερθείσα διάταξη του δανικού νόμου συγκαταλέγεται μεταξύ των νομοθετικών διατάξεων που θεσπίστηκαν προς εφαρμογή της οδηγίας 75/129, η οποία προβλέπει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να επιβάλουν ορισμένες υποχρεώσεις στους εργοδότες που σχεδιάζουν ομαδικές απολύσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, αυτής της οδηγίας, « όταν ο εργοδότης προτίθεται να προβεί σε ομαδικές απολύσεις υποχρεούται να προβεί σε διαβουλεύσεις με τους εκπροσώπους των εργαζομένων με σκοπό να καταλήξει σε συμφωνία ». Το άρθρο 3, παράγραφος 1, προβλέπει ότι « ο εργοδότης υποχρεούται να κοινοποιεί εγγράφως στην αρμόδια δημόσια αρχή κάθε σχεδιαζόμενη ομαδική απόλυση ». Κατά το άρθρο 4, οι απολύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 3 ισχύουν το ενωρίτερο 30 ημέρες μετά την κοινοποίηση, πλην αντιθέτου αποφάσεως της αρμόδιας αρχής.

6 Ενώπιον του Højesteret, το οποίο επελήφθη σε τελευταίο βαθμό των διαφορών στις κύριες δίκες, ανέκυψε το ζήτημα αν η παύση εργασίας εκ μέρους των εργαζομένων αποτελεί υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες καταγγελία της συμβάσεώς τους που εξομοιώνεται με απόλυση καταλογιστέα στον εργοδότη και που έτσι μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Το δικαστήριο διερωτήθηκε, επίσης, μήπως ο εργοδότης έπρεπε να είχε ήδη σχεδιάσει ομαδική απόλυση κατά την έννοια της οδηγίας από τότε

που προέβη στη δήλωση παύσεως των πληρωμών, δεδομένου ότι μετά από αυτή τη δήλωση η εταιρία περιήλθε σε κατάσταση πτωχεύσεως και επακολούθησε η ομαδική απόλυση των εργαζομένων. Κατά συνέπεια, το Højesteret υπέβαλε τα ακόλουθα ερωτήματα:

« 1) Η καταγγελία συμβάσεως εργασίας από εργαζομένους, η οποία οφείλεται στο γεγονός ότι ο εργοδότης ανήγγειλε την παύση των πληρωμών του στο πτωχευτικό δικαστήριο, είναι δυνατό να εξομοιωθεί με απόλυση εκ μέρους του εργοδότη, η οποία συνεπάγεται ότι η κατάσταση αυτή, εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας του Συμβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 1975 περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις; Για την απάντηση σ' αυτό το ερώτημα παρακαλείται το Δικαστήριο να λάβει ως δεδομένο ότι η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας από τους εργαζόμενους δικαιολογείται κατά το δανικό δίκαιο.

2) Η οδηγία του Συμβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 1975 περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις καλύπτει αποκλειστικά την περίπτωση, κατά την οποία ο εργοδότης είχε πράγματι την πρόθεση να προβεί σε απολύσεις ευρείας κλίμακας ή επίσης και την περίπτωση, κατά την οποία ο εργοδότης θα έπρεπε να προβεί σε απολύσεις ευρείας κλίμακας και να κινήσει τη διαδικασία διαβουλεύσεων, πράγμα όμως που δεν έκανε; »

Επί του πρώτου ερωτήματος

7 Το παραπέμπον δικαστήριο επιθυμεί να πληροφορηθεί με το πρώτο ερώτημα αν, σύμφωνα με την οδηγία, η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας εκ μέρους των εργαζομένων υπό παρόμοιες περιστάσεις μπορεί να εξομοιωθεί με απόλυση εκ μέρους του εργοδότη που μπορεί να καλυφθεί από την οδηγία.

8 Η απάντηση σ' αυτό το ερώτημα πρέπει κατ' αρχάς να αναζητηθεί στο ίδιο το κείμενο της οδηγίας. Ως προς αυτό, όπως παραδέχονται το Specialarbejderforbundet i Danmark, το ταμείο ασφαλίσεως των μισθωτών και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο α), της οδηγίας « ως " ομαδικές απολύσεις " νοούνται απολύσεις που πραγματοποιούνται από έναν εργοδότη ». Καμία άλλη διάταξη της οδηγίας δεν επιτρέπει την επέκταση της εφαρμογής της στις καταγγελίες συμβάσεως εργασίας εκ μέρους των εργαζομένων.

9 Πάντως, κατά την άποψη του Specialarbejderforbundet i Danmark, ο στόχος της οδηγίας, που συνίσταται στην ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων σε περίπτωση συλλογικής απολύσεως, συνεπάγεται ότι η καταγγελία εκ μέρους των εργαζομένων της συμβάσεώς τους εργασίας, επειδή δεν υπάρχει πλέον καμία εγγύηση για την καταβολή των μισθών, εξομοιούται με απόλυση πραγματοποιούμενη από τον εργοδότη.

10 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Η οδηγία δεν θίγει την ελευθερία του εργοδότη να προβεί ή να μην προβεί σε ομαδικές απολύσεις. Μοναδικός στόχος της είναι οι απολύσεις αυτές να πραγματοποιούνται μετά από διαβουλεύσεις με τους εκπροσώπους των εργαζομένων και μετά από ενημέρωση της αρμόδιας δημόσιας αρχής. Σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, οι διαβουλεύσεις με τους εκπροσώπους των εργαζομένων πρέπει να αφορούν « τουλάχιστον τις δυνατότητες αποφυγής ή μειώσεως των ομαδικών απολύσεων καθώς και τις δυνατότητες αμβλύνσεως των εξ αυτών συνεπειών ». Όπως προκύπτει εξάλλου και από το άρθρο 4, οι ομαδικές απολύσεις, το σχέδιο των οποίων έχει κοινοποιηθεί στην αρμόδια δημόσια αρχή, ισχύουν μόνο μετά από ορισμένη προθεσμία, την οποία η αρμόδια αρχή πρέπει να αξιοποιήσει « για να εξεύρει λύσεις στα προβλήματα που δημιουργούνται από τις σχεδιαζόμενες ομαδικές απολύσεις ». Όπως ορθά ισχυρίζονται, το ταμείο ασφαλίσεως μισθωτών και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η εξομοίωση, την οποία υποστηρίζει το Specialarbejderforbundet i Danmark θα έδινε τη δυνατότητα στους εργαζόμενους να προκαλέσουν απολύσεις παρά τη θέληση του εργοδότη και χωρίς αυτός να είναι σε θέση να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που υπέχει κατ' εφαρμογή των άρθρων 2 και 3 της οδηγίας. Η εξομοίωση αυτή θα κατέληγε ακριβώς στο αντίθετο αποτέλεσμα από αυτό που επιδιώκει η οδηγία, δηλαδή την αποφυγή ή τη μείωση των ομαδικών απολύσεων.

11 Για τους λόγους αυτούς, στο πρώτο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι η καταγγελία εκ μέρους των εργαζομένων της συμβάσεως εργασίας τους κατόπιν δηλώσεως του εργοδότη περί παύσεως των πληρωμών, δεν μπορεί να εξομοιωθεί με απόλυση εκ μέρους του εργοδότη, κατά την έννοια της οδηγίας 75/129 του Συμβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

12 Με το δεύτερο ερώτημα, το παραπέμπον δικαστήριο ζητεί να μάθει αν η οδηγία εφαρμόζεται στην περίπτωση που ο εργοδότης θα έπρεπε να προβεί λόγω της οικονομικής καταστάσεως της επιχειρήσεώς του σε ομαδική απόλυση, πράγμα όμως που δεν έκανε.

13 Η διατύπωση των άρθρων 2, παράγραφος 1, και 3, παράγραφος 1, της οδηγίας δεν περιέχει κανένα στοιχείο που να δικαιολογεί καταφατική απάντηση σε αυτό το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα. Πράγματι, ο εργοδότης υποχρεούται να προβεί σε διαβουλεύσεις με τους εκπροσώπους των εργαζομένων, μόνο όταν « προτίθεται » να πραγματοποιήσει απολύσεις, ενώ οφείλει να ενημερώσει τη δημόσια αρχή μόνο για « σχέδια » απολύσεως.

14 Το Specialarbejderforbundet i Danmark εκθέτει όμως ότι η πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας θα θιγόταν αν δεν εξυπονοούνταν η υποχρέωση του εργοδότη να προβλέπει ομαδικές απολύσεις από τη στιγμή που αντιμετωπίζει σοβαρές οικονομικές δυσχέρειες.

15 Όπως ορθά ισχυρίζονται το ταμείο ασφαλίσεως των μισθωτών και η Επιτροπή, το σύστημα της οδηγίας δεν εξυπονοεί ότι υπάρχει υποχρέωση προβλέψεως ομαδικών απολύσεων. Πράγματι, η οδηγία αυτή δεν καθορίζει τις περιστάσεις, υπό τις οποίες ο εργοδότης πρέπει να σχεδιάζει ομαδικές απολύσεις και δεν θίγει καθόλου την ελευθερία του εκτιμήσεως ως προς το αν και πότε θα καταρτίσει σχέδιο ομαδικής απολύσεως.

16 Εξάλλου, όπως ορθώς τονίζει η Επιτροπή, η ερμηνεία, την οποία προτείνει το Specialarbejderforbundet i Danmark θα είχε ως συνέπεια κάθε εργοδότης, που πρέπει να διακόψει την επιχειρηματική του δραστηριότητα λόγω πτωχεύσεως και που, καθ' υπόθεση, δεν έχει κοινοποιήσει σχέδιο ομαδικής απολύσεως στη δημόσια αρχή, να υφίσταται τις κυρώσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία, δεδομένου ότι δεν θα είχε προβλέψει εγκαίρως ομαδικές απολύσεις. Η ερμηνεία αυτή αντιβαίνει στο γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 2, που αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας τις ομαδικές απολύσεις που οφείλονται στη « διακοπή της δραστηριότητας της επιχειρήσεως, εφόσον αυτή επέρχεται κατόπιν δικαστικής αποφάσεως ».

17 Για τους λόγους αυτούς στο δεύτερο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι η οδηγία 75/129 του Συμβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις, εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που ο εργοδότης σκοπεύει πράγματι να προβεί σε ομαδική απόλυση ή έχει καταρτίσει σχέδιο ομαδικής απολύσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

18 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η οποία κατέθεσε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Højesteret, με έγγραφο της 15ης Δεκεμβρίου 1983, αποφαίνεται:

1) **Η καταγγελία εκ μέρους των εργαζομένων της συμβάσεως εργασίας τους, κατόπιν δηλώσεως του εργοδότη περί παύσεως των πληρωμών, δεν μπορεί να εξομοιωθεί με απόλυση εκ μέρους του εργοδότη, κατά την έννοια της οδηγίας 75/129 του Συμβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις.**

2) **Η οδηγία 75/129 του Συμβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις, εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που ο εργοδότης σκοπεύει πράγματι να προβεί σε ομαδική απόλυση ή έχει καταρτίσει σχέδιο ομαδικής απολύσεως.**

Due Κακούρης

Everling Galmot Joliet

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Φεβρουαρίου 1985.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

O. Due